

CAMINS DE PEREGRINACIÓ PER LES TERRES DE LLEIDA

Text: Teresa Pinyol Domenjó

Fotos: Ajuntament de Bellpuig, Amics del Camí de Sant Jaume (Sabadell), Javi Martín, Oficina del Pelegrí del Camí Ignasià, Roc Llimargas, Sebastià Tamarit, Sergi Ricart

La recuperació d'alguns trams del Camí de Sant Jaume per les comarques lleidatanes i la creixent popularitat del Camí Ignasià constitueixen recorreguts ben senyalitzats perquè caminants de tot el món descobreixin els variadíssims paratges d'aquesta terra. Les propostes són d'allò més atractives per poder viatjar, també interiorment, durant diversos dies consecutius.

El Camí de Sant Jaume Aran-Pirineus discorre entre Saint Bertrand de Cominges i Berbegal, i passa per les comarques de la Val d'Aran (a la foto) i l'Alta Ribagorça (@Valdaranphotos).

La creu de terme d'Anglesola, a l'Urgell.

Senyalització del Camí Ignasià, també dit camí del Sol, al seu pas per l'Urgell.

Les Terres de Lleida han estat des de sempre encreuament de camins, comunicacions i vies de transport per a persones i mercaderies. Prova d'això és que entre les seves muntanyes i planes han discorregut des de fa centúries, a més dels coneguts traçats comercials, rutes de peregrinació. I no en parlem d'una sola, sinó que veurem com l'excusa per redescobrir-se un mateix té a Lleida diverses opcions. D'una banda hi ha el Camí de Sant Jaume (on tenim 4 rutes ja marcades... i una subruta que probablement es començarà a treballar més endavant) i el Camí Ignasià que uneix la ciutat

El Camí de Sant Jaume a Lleida s'estructura en 4 rutes ja marcades i una subruta que es començarà a treballar més endavant, i travessa un total de set comarques de la plana i el Pirineu

de Loiola (Guipúscoa) amb Manresa (Barcelona)... rememorant el pelegrinatge que al seu moment va fer el fundador dels jesuïtes, Íñigo López de Recalde.

Parlar ara mateix d'aquests camins de pelegrinatge té diversos motius. Veiem-los!

En primer lloc, el passat mes de juny es va presentar la nova marca turística Camí de Sant Jaume Aran Pirineus, una històrica ruta de pelegrinatge amb la qual es pretén ampliar les opcions per als caminants... alhora que resulta una bona manera de diversificar el turisme a les comarques del nord-oest de Lleida.

En segon lloc, l'any 2021 és un any jubilar (això només passa cada cop que el 25 de juliol -dia de Sant Jaume el Vell- coincideix amb diumenge). Però, a més a més, el proper 2022 també serà un Any Sant. Així ho va decretar el papa Francesc a causa de les circumstàncies de la COVID-19. Amb la decisió de celebrar dos anys jubilars consecutius s'aconsegueix evitar grans aglomeracions durant el 2021 que puguin propagar la pandèmia, mentre es dona suport als negocis que depenen dels pelegrins amb aquest atractiu al·licient.

Finalment, el segon any jubilar ignasià va començar el passat 31 de juliol (coincidint amb la festa de Sant

Ignasi de Loiola) i s'allargarà durant un any. A més, se celebra el cinquè centenari del pelegrinatge del general jesuïta des de la seva terra fins a la mítica cova de Manresa.

Així, anem a descobrir els diferents camins amb tradició religiosa que els pelegrins poden trepitjar a les terres lleidatanes. Una variada proposta que permetrà caminar (o pedalar) per valls i planes, per cims i turons, per vitals ciutats i minúscules poblacions... Per les comarques de Lleida s'aconsegueix "una de les fites dels pelegrins: caminar amb un mateix, gairebé en solitari, per retrobar-se i endinsar-se en l'autoconeixement", tal com ens diu Glòria Viñals, de l'Associació Amics dels Pelegrins a Santiago-Barcelona.

El fet indubtable és que aquestes rutes són una experiència única, on es barregen la superació personal, l'esport, la natura i la cultura... tot ben amanit amb paisatges variats i bellíssims, arquitectura espectacular, gastronomia per llepar-se els dits i la possibilitat de conèixer caminants arribats de totes les puntes del món.

Per turisme, per fe, per repte personal i/o espiritual. És indiferent. El que val és viure'l.

Enigmàtica imatge d'un grup de pelegrins del Camí de Sant Jaume en ruta pel Camí de Butsènit.

ELS CAMINS DE SANT JAUME: ELS ORÍGENS

La llegenda diu que el Camí de Sant Jaume neix a l'Edat Mitjana, quan es va descobrir la tomba de l'apòstol Sant Jaume el Vell. Això desencadenà una autèntica febre de peregrinacions catòliques que han tingut durant segles el propòsit o destinació d'arribar allà on estan enterrats els seus ossos. La història, en canvi, sembla demostrar que no són pas les seves restes les que es troben a la cripta... i tot i que això no és cap obstacle perquè pelegrins d'arreu del món continuïn fent el camí amb les motivacions més variades.

Però val més explicar-ho a pams: va ser al segle IX quan va començar tot. L'ermità Pelai va veure un camp ple d'estels que li va semblar miraculós (d'aquí ve el terme Compostel·la). Va anar a veure

el bisbe Teodomir a Iria Flavia, seu de l'arxidiòcesi, i es diu que junts van anar al camp estelat. Allí van trobar una sepultura amb tres cossos i van decidir que un d'ells era el de l'apòstol, mentre que els altres eren els seus deixebles Teodor i Atanasi. Arran d'aquesta troballa van edificar al lloc una petita església. Diuen que el primer pelegrí va ser el bisbe francès Godescalc... i a partir d'aquí -amb els anys, les dècades i els segles- la petita edificació va anar creixent fins a donar lloc a l'actual i grandiosa catedral de Santiago de Compostel·la. Cal saber que només al segle XII es van comptabilitzar mig milió de pelegrins... una autèntica autopista turística per la població europea de l'època. Hi va haver una baixada molt forta entre els segles XVI i XIX, i a

partir d'aleshores es va anar recuperant. L'última gran empenta va ser l'any 1982, quan el papa Joan Pau II va visitar Santiago coincidint amb un Any Sant i va ajudar a que tornés a convertir-se en una destinació religiosa i turística de primer ordre.

Ara és molt fàcil seguir el tram català del Camí de Sant Jaume. A més de les típiques fletxes grogues i de les petxines metàl·liques o de ceràmica que en alguns municipis adornen voreres i/o calçades, està senyalitzat amb uns pals d'uns tres metres d'alçada amb banderes blaves (el color que s'utilitza a les rutes jacobees de tot Europa, amb el símbol de la petxina de pelegrí). I, davant el dubte, sempre podem recórrer a mapes, guies o geolocalitzacions a través del mòbil.

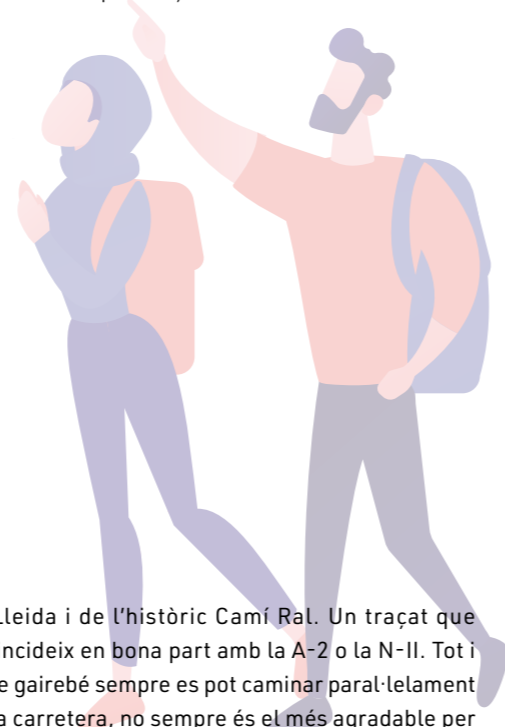

El Camí del Segre s'inicia a la vila de Llívia, a la Cerdanya, i creua els municipis de Puigcerdà, la Seu d'Urgell, Balaguer (a la foto) i va a petar a Lleida per enllaçar amb l'altre Camí Català.

EL DESCONEGUT CAMÍ DEL SEGRE

Aquest camí s'inicia a la vila de Llívia, a la Cerdanya, i creua els municipis de Puigcerdà, la Seu d'Urgell, Balaguer (on es creua amb el Camí Català cap a San Juan de la Peña) i va a petar a Lleida per enllaçar amb l'altre Camí Català. És una ruta que discorre paral·lela al riu i que va engegar pels volts del segle XI l'aleshores bisbe de la Seu, Ermengol. En realitat es tracta d'una subruta que avui dia ha variat de

l'original pels embassaments, carreteres, etc. "No està completament senyalitzada, per la qual cosa s'ha de mirar molt bé abans de posar-se en marxa. Per aquest motiu, que no són etapes ben fixades, és doblement important calcular els llocs per menjar, dormir, etc.", ens explica Josep Millà, un balaguerí pertanyent a una de les associacions d'amics del Camí de Sant Jaume.

LES DUES VARIANTS DEL CAMÍ CATALÀ

A Tàrraga, el Camí de Sant Jaume català es parteix en dos: un que es desvia fins a Lleida i arriba a Logronyo, on s'ajunta amb el Camí Francès, i l'altre que a través de Linyola i Balaguer va a parar a Jaca per enllaçar amb el Camí Aragonès

El camí que ve de Montserrat (o -si es vol iniciar abans- de Barcelona, de Sant Pere de Rodes o de la Jonquera) discorre sense problemes fins a Tàrraga. Allí es parteix en dos: un que es desvia fins a Lleida i passa per Saragossa per arribar a Logronyo, on s'ajunta amb el Camí Francès... i l'altre que a través de Linyola i Balaguer va a parar a San Juan de la Peña i Jaca per enllaçar amb el Camí Aragonès.

El Camí de Sant Jaume de Montserrat a Lleida segueix el traçat de l'antiga via romana de Barcelona

a Lleida i de l'històric Camí Real. Un traçat que coincideix en bona part amb la A-2 o la N-II. Tot i que gairebé sempre es pot caminar paral·lelament a la carretera, no sempre és el més agradable per als pelegrins el fet d'anar tan a prop del trànsit. Té l'al·licient de passar per les ciutats de Lleida i Saragossa, i quan s'endinsa a Aragó travessa un paisatge de bellesa sòbria i estepària que conforma els Monegres.

El Camí de Sant Jaume de Montserrat a Osca es desvia cap a Balaguer des de Tàrraga i passa per Castelló de Farfanya, Algerri, Alfarràs... Malgrat que encara hi ha zones amb no gaire infraestructura, "representants de 13 municipis de l'Urgell, el Pla d'Urgell i la Noguera estem treballant conjuntament des de fa uns anys per dinamitzar l'activitat del Camí de Sant Jaume", ens explica Àlex Mases, alcalde de Linyola.

EL 'NOU' CAMÍ ARANÈS

Aquest estiu s'ha senyalitzat un nou tram de camí. Es tracta del que discorre entre Saint Bertrand de Cominges i Berbegal. Aquest itinerari de 238 km en té 61 que passen per terres lleidatanes, concretament per les comarques de la Val d'Aran i l'Alta Ribagorça. La 'Via Aran-Pirineus' segueix la tradicional ruta jacobea que es dirigia cap a Santiago de Compostel·la passant per Vielha i Roda d'Isàvena, que va cobrar importància durant l'Edat Mitjana, sobretot arran de les guerres religioses entre hugonots i catòlics que provocaren que el pas de Somport fos poc segur.

La cascada El Salto, a Senet, fita del Camí de Sant Jaume a l'Alta Ribagorça, que va a petar a Lleida per enllaçar amb l'altre Camí Català.

LA FESTA DELS FANALETES

A la ciutat de Lleida hi ha la capella de Sant Jaume (a la cantonada del carrer Major amb el carrer Cavallers), de línies molt senzilles i proporcions gairebé cúbiques que està datada al segle XIV. La llegenda explica que quan Sant Jaume estava de pas per Lleida es va clavar una punxa al peu. Va ser en aquest punt que uns àngels van baixar del cel per fer-li llum amb uns fanalets perquè se la pogués treure en una nit fosca i poder continuar així el seu pelegrinatge apostòlic. És per això que, a Lleida, la capella és coneguda popularment com la del Peu del Romeu. Val la pena visitar-la la vigília de Sant Jaume, la nit del 24 de juliol, quan es fa la romeria dels fanalets.

EL MONÀSTIC CAMÍ DE TARRAGONA A LLEIDA

Aquest recorregut té l'al·licient de visitar els 3 monestirs cistercencs situats a Poblet, Santes Creus i Vallbona de les Monges. Així, quan entra en terres lleidatanes, creua l'Urgell, el Pla d'Urgell, les Garrigues i el Segrià. Ja fa més d'una dècada que aquest tram està completament senyalitzat. Quan discorre per Lleida, ho fa en les etapes de Vallbona de les Monges a Juneda, i d'aquí a Lleida per enllaçar amb el camí principal que va cap a Saragossa.

Cervera s'obre al pelegrí amb un ric patrimoni monumental: la Paeria (amb les originals mènsules medievals), la muralla, el carreró de les Bruixes, l'església de Santa Maria, la Universitat...

ELS ORÍGENS DEL CAMÍ IGNASIÀ

Aquest camí per fer a peu recrea directament el que va recórrer Ignasi de Loiola des d'Aizpeitia (Guipúscoa) -on va néixer- fins a Manresa l'any 1522. El cavaller -de família noble tot i no ser l'hereu- va ser ferit greument durant una batalla contra els francesos. A partir de la seva

convalescència, va decidir dedicar la seva vida al catolicisme i reconvertir-se en un soldat... de l'Església. Per aquest motiu va començar la seva nova vida, deixant enrere les armes i iniciant un pelegrinatge fins a Jerusalem. Però va ser a la primera part i sobretot durant la seva estada a la ja famosa cova de Manresa quan va escriure les bases del que posteriorment seria el moviment jesuïta.

La proposta del Camí Ignasià es fonamenta en els exercicis espirituals, columna vertebral d'aquest corrent catòlic. Aquests exercicis es divideixen en quatre setmanes... i és a l'última (la que va de Fraga fins a Manresa) quan passa per terres

lleidatanes. No fa gaires anys que els jesuïtes han engegat aquesta ruta i estan treballant per ampliar-ne l'oferta d'allotjament. L'originalitat del Camí Ignasià és que l'estan preparant perquè, a més dels pelegrins que vagin seguint les petjades del jesuïta basc, el puguin fer els estudiants dels seus nombrosos col·legis, escoles i universitats... així com grups de seguidors de Sant Ignasi.

Segons aquests exercicis espirituals, la quarta setmana es correspon a la resurrecció. És a dir, a la crida per a un nou començament. Les fèrtils terres lleidatanes acompanyen com un guant aquesta etapa després de la solitud dels Monegres.

Signant la credencial a Pallerols (la Segarra).

Pelegrinatge i art mural s'integren al Palau d'Anglesola (el Pla d'Urgell), on hi ha l'Associació l'Hospiteler que acull als pelegrins.

El Camí Ignasià està pensat per fer-lo en 27 jornades recreant l'itinerari que el cavaller va seguir al segle XVI. Surt de terres basques i passa per La Rioja, Navarra i Aragó abans d'entrar a Lleida. Curiosament, quan Sant Ignasi va recórrer aquells camins (els mateixos que els actuals), segurament es va creuar amb un munt de pelegrins que anaven a Santiago de Compostel·la, però ell anava 'a la contra', o sigui, en direcció oposada. De ben segur que no és tota l'estona, però sí que és cert que el Camí Ignasià coincideix un munt de quilòmetres amb el de Sant Jaume... tot i que es facin en un altre sentit per arribar a Manresa.

Gairebé 700 km que passen per cinc comunitats autònomes amb quatre jornades en terres

lleidatanes (Lleida, el Palau d'Anglesola, Verdú i Cervera). Durant el recorregut per aquesta part de Catalunya es travessen les comarques del Segrià, el Pla d'Urgell, l'Urgell i la Segarra.

La primera jornada -que va de Fraga fins a Lleida ciutat- consta de 33 km. El segon dia s'han de caminar gairebé 23 km per arribar al Palau d'Anglesola, mentre que el tercer se n'han de fer gairebé 25 per trepitjar la bonica localitat de Verdú. D'allí a Cervera són només 16 km... un tram ben curt abans de sortir de la demarcació de Lleida i fer nit al següent punt, Igualada (que es troba a 37 km).

La senyalització del Camí Ignasià a Catalunya és direccional, amb sols i fletxes de color taronja.

Torrans, cargols, embotits, formatges, fruita, oli i vi: alguns dels referents gastronòmics lleidatans.

GASTRONOMIA IMPRESCINDIBLE

Les comarques de Lleida ofereixen una sèrie de plats i receptes tradicionals que faran les delícies dels pelegrins afamats. Regalar-se amb algun d'ells és un bon premi al final de la jornada del caminant:

Cargols. Quan n'hi hagi l'oportunitat, convé no deixar de tastar un dels ingredients més apreciats de la zona. Es preparen de mil maneres: a la llauna, a la cassola, a la gormanda...

Coques de recapte. Sobre una base de coca s'hi col·loquen hortalisses escalivades -que solen ser pebrot i albergínia- o crues, abans de d'enfornar. A vegades poden variar els condiments afegint-hi ceba, bolets, etc. Se solen acabar amb un tros de llonganissa o d'arengada.

Panadons. Es tracta d'una panada de verdura, normalment d'espínacs, panses i pinyons. Tot i que abans només se'n feien per Setmana Santa, ara és habitual trobar-ne tot l'any.

Orelletes. Postres típiques fetes a base de farina, ou, sucre, oli d'oliva, anís, vainilla i ratlladura de llimona.

CONSELLS PRÀCTICS

RUTA I TEMPS

Cal decidir quin tram es farà... així com els dies disponibles per fer-lo.

ENTRENAR

Cal valorar l'estat físic que es té i si és necessari entrenar abans de posar-se en camí.

EQUIPAMENT

Valorar quin és el millor calçat i la roba que s'ha de portar depenent de l'època de l'any i el recorregut que es vulgui fer. Convé recordar que la motxilla no hauria de superar el 10% del pes corporal.

SERVEIS

Resulta molt útil saber abans de començar a caminar a quin punt del recorregut hi ha un forn de pa, una botiga de comestibles, una farmàcia, un bar o restaurant, etc.

PRESSUPOST

Fer un pressupost abans de posar-se en camí per saber quants diners es poden gastar diàriament.

SOLS O EN COMPANYIA

Si és el primer cop és habitual fer-ho acompanyat... llevat que un estigui ja molt acostumat a caminar. La majoria dels pelegrins que van sols són 'repetidors'.

Els canals d'Urgell acompanyen i refresquen el pelegrí en alguns trams de la plana de Lleida.

El refugi de Verdú, apte per a 32 pelegrins.

Diverses imatges del santuari de Sant Pere Claver a Verdú, on es guarda una costella del sant exposada en un bonic reliquiari.

VERDÚ, UNA ATURADA OBLIGADA EN EL CAMÍ IGNASIÀ

El santuari de Sant Pere Claver a Verdú és una aturada obligada per als pelegrins ignasians, que a més disposen d'un refugi annex amb capacitat per a 32 usuaris i que ofereix tots els serveis bàsics

El santuari de Sant Pere Claver a Verdú és una aturada obligada per als pelegrins que fan el Camí Ignasià. En l'indret on s'aixeca el santuari hi havia la casa natal de Pere Claver (1580-1654), jesuïta ordenat prevere a la missió de Colòmbia, on va tenir un apostolat dedicat en cos i ànima als esclaus negres. "Sempre esclau dels esclaus", segons paraules seves, Pere Claver va ser canonitzat pel papa Lleó XIII l'any 1888, i més tard el pontífex el va declarar patró de les missions entre els negres.

Fou proclamat patró de la República de Colòmbia.

Pocabans de ser canonitzat, la casa es va enderrocar i es va construir la capella, d'estil neomedieval, amb elements derivats del romànic, com la porta, i altres del gòtic, com els finestrals. Posteriorment, els jesuïtes van anar adquirint algunes cases veïnes i es van construir els jardins. Hi ha la pica baptismal

on va ser batejat el sant, procedent de l'església parroquial. Al santuari es guarda una relíquia del sant, una costella exposada en un bonic reliquiari neogòtic i modernista.

El refugi de pelegrins annex al santuari forma part del Camí Ignasià al seu pas per Verdú. Està dividit en tres plantes i té una capacitat per a 32 pelegrins. Disposa de tots els serveis bàsics: lliteres, dutxes, menjador, calefacció i Internet. També disposa d'una habitació adaptada. Aquí es pot signar també la cartilla de pelegrí.

L'estada a Verdú es pot complementar amb la visita al centre històric, al castell medieval (seu de l'oficina de turisme), a l'església de Santa Maria, als reputats tallers de ceràmica o als diversos cellers del municipi, que celebra una popular Festa del Vi i la Verema cada mes d'octubre. Turisme de Verdú organitza (sempre sota demanda) visites guiades al poble, que inclouen precisament el santuari de Sant Pere Claver.

Pelegrins d'arreu del món recorren el Camí Ignasià.

Una aturada a l'església romànica de Sant Pere el Gros, a Cervera (la Segarra).

NO T'HO PERDIS

Com que hi ha algunes ciutats per les quals es passa en més d'un camí (Tàrrrega, Cervera, Balaguer, Lleida...) indicarem els punts més interessants del patrimoni per ordre alfabètic.

BALAGUER

A l'església de Sant Domènec es troba un medalló amb dues cares llaurades, una d'elles és la de Sant Jaume. Davant mateix hi ha una creu de terme, ricament treballada, on apareix també un Sant Jaume pelegrí. Al carrer Sant Jaume hi ha una ermita en una casa particular dedicada a l'apòstol. A l'església de Santa Maria hi ha una altra representació del sant en una clau de volta, justament a la capella dedicada al protector dels pelegrins.

BELLPUIG

Imprescindible el convent de Sant Bartomeu de Bellpuig i el mausoleu renaixentista de marbre de Carrara de Ramon Folch i Cardona. També són dignes de visitar l'Ajuntament, la casa pairal de Ca l'Esquius, el Call jueu, la Casa del Procurador, el castell, l'església renaixentista de Sant Nicolau i els porxos de la Plaça Sant Roc.

CERVERA

Al porxat carrer Major hi trobem petxines daurades que guien el pelegrí fins arribar a la Paeria. Val la pena visitar l'hospital Berenguer de Castellort, on hi ha el claustre dels pelegrins presidit per una estàtua

de Sant Jaume. A més, cal destacar-hi la muralla, el carreró de les Bruixes i la Universitat, amb la seva façana barroca, els patis interiors i l'espectacular paranimf.

LINYOLA

Interessant i monumental església de Santa Maria. Resulta també molt característic el perfil de la localitat mentre un s'hi va atansant des del celler modernista del Castell del Remei.

LLEIDA

La impressionant Seu Vella, la Capella de Sant Jaume i la riba del Segre (amb els Camps Elisis) són algunes de les parades importants per als pelegrins. Si hom disposa de més temps, paga la pena visitar la Paeria (Ajuntament de Lleida), l'antic Hospital de Santa Maria (seu de l'Institut d'Estudis Ilerdencs), el castell templer de Gardeny, les esglésies de Sant Martí i de Sant Llorenç i el Dipòsit de l'Aigua.

TÀRREGA

A la capital del Urgell no ens podem perdre el campanar ni el Palau dels Marquesos de la Floresta. També al Centre Històric trobem la Plaça Major, carrers porxats, el Call Jueu, diverses esglésies, cases modernistes, un pou de gel i una antiga adoberia.

VERDÚ

Els pelegrins del Camí Ignasià podran gaudir del traçat medieval, el Castell i la típica ceràmica negra de la població. Sense oblidar el fet que va ser la vila natal del jesuïta missioner Pere Claver.

UNA ÀMPLIA BIBLIOGRAFIA

Hi ha un munt de publicacions i guies sobre el Camí de Sant Jaume. Aquí et deixem una mostra d'algunes que parlen del camí per les terres lleidatanes.

- **El camí català de Sant Jaume, de Joan Fiol Boada.** Aquesta guia inclou els dos principals camins catalans: el camí català per Lleida i el camí català per Osca. Cossetània Edicions.
- **El camí de Sant Jaume, de Callum J. Christie.** La ruta tranquil·la cap a Santiago de Compostel·la. Sis rutes interconnectades i poc conegudes que uneixen Catalunya amb el Camí Francès. Editorial Piolet.
- **El camí de Sant Jaume, de Carme Marsal i Rafa Domínguez.** Una guia que ofereix 1.100 km de ruta, plans d'etapes, allotjaments i serveis, amb fotos i en format molt còmode per dur-la durant el viatge. Editorial Associació d'Amics del Camí de Sant Jaume.
- **A peu... pel camí de Sant Jaume, des de Montserrat, de Ramon Ribera-Mariné.** Diari de ruta de l'autor, monjo de Montserrat, on parla de l'experiència religiosa i humana. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- **Santiago en el fin del mundo, de Jesús Bastante.** Novel·la propera al realisme màgic que basa la majoria dels seus continguts en l'escassa documentació que hi ha sobre una possible presència de l'apòstol en territori espanyol. Editorial La esfera de los libros.

El mausoleu renaixentista de Ramon Folch i Cardona, a Bellpuig (l'Urgell).

Escala obligada a la Seu Vella de Lleida (el Segrià), que acull un dels millors claustres gòtics d'Europa.

Caminos de peregrinación por las Tierras de Lleida

La recuperación de algunos tramos del Camino de Santiago por las comarcas leridanas y la creciente popularidad del Camino Ignaciano constituyen recorridos bien señalizados para que caminantes de todo el mundo descubran los variadísimos parajes de esta tierra. En el caso de la ruta jacobea, el camino procedente de Montserrat discurre hasta Tàrrega y se parte en dos: uno que se desvía hasta Lleida dirección Zaragoza y otro que a través de Linyola y Balaguer sale a San Juan de la Peña. El pasado verano se señaló la Vía Aran-Pirineos, un nuevo tramo entre Saint Bertrand de Cominges y Berbegal que atraviesa la Val d'Aran y la Alta Ribagorça. El camino del Segre, paralelo al río, se inicia en Llívia (Cerdanya) y cruza Puigcerdà, La Seu d'Urgell y Balaguer hasta Lleida. El camino monástico de Tarragona a Lleida visita los monasterios cistercienses de Poblet, Santes Creus y Vallbona de les Monges y recorre las comarcas leridanas del Urgell, el Pla d'Urgell, las Garrigues y el Segrià. Por su parte, el Camino Ignaciano recrea el itinerario que siguió Ignacio de Loyola desde su Aizpeitia natal hasta la cueva de Manresa donde escribió las bases del futuro movimiento jesuita. La última de las cuatro semanas de ejercicios espirituales discurre por territorio leridano: el Segrià, el Pla d'Urgell, el Urgell y la Segarra. Regalarse con alguno de los platos tradicionales de la gastronomía de Lleida es un buen premio al término de la jornada del caminante: caracoles, cocas de recapte, empanadas y orelletes.

Pilgrimage routes through the Lands of Lleida

The recovery of several sections of the Way of St James that run through the local districts of Lleida and the growing popularity of the Ignatian Way have established well-marked routes that allow walkers from all over the world to discover the very varied landscapes of this area. In the case of the Way of St James, the path from Montserrat goes to Tàrrega and then splits in two, with one part going to Lleida and then on to Zaragoza, while the other goes through Linyola and Balaguer and then on to San Juan de la Peña. Last summer, the Aran-Pyrenees Way, a new route that runs between Saint Bertrand de Cominges and Berbegal and which crosses the Val d'Aran and L'Alta Ribagorça, was signposted. The Segre path runs parallel to the river of the same name, beginning at Llívia (La Cerdanya) and crossing Puigcerdà, La Seu d'Urgell and Balaguer, before reaching Lleida. The monastic path from Tarragona to Lleida visits the Cistercian monasteries of Poblet, Santes Creus and Vallbona de les Monges and runs through the local districts of L'Urgell, El Pla d'Urgell, Les Garrigues and El Segrià, in Lleida. The Ignatian Way recreates the itinerary that Ignacio de Loyola followed from his native Aizpeitia to the cave in Manresa where he wrote the bases for what would be the future Jesuit movement. The last of these four weeks of spiritual exercises runs through the territory of Lleida: El Segrià, El Pla d'Urgell, L'Urgell and La Segarra. And what better way is there to put an end to a day's walking than to treat yourself to one of the traditional dishes of the gastronomy of Lleida: snails, cocas de recapte (savory pizza), empanadas (pies) and orelletes (sugar-covered papadums).

Chemins de pèlerinage dans les terres de Lleida

La récupération de certains tronçons du chemin de Saint-Jacques-de-Compostelle dans la région de Lleida et la popularité croissante du chemin ignatien de Saint Ignace de Loyola sont des itinéraires bien balisés qui permettent aux marcheurs du monde entier de découvrir les paysages variés de ce territoire. Dans le cas de l'itinéraire jacobéen, le chemin venant de Montserrat va jusqu'à Tàrrega et se divise en deux : l'un dévie vers Lleida en direction de Saragosse et l'autre passe par Linyola et Balaguer jusqu'à San Juan de la Peña. L'été dernier, le chemin Aran-Pyrénées a été balisé : un nouveau tronçon entre Saint Bertrand de Cominges et Berbegal qui traverse le Val d'Aran et l'Alta Ribagorça. Parallèle à la rivière du même nom, le chemin du Sègre part de Llívia (Cerdagne) puis traverse Puigcerdà, La Seu d'Urgell et Balaguer jusqu'à Lleida. L'itinéraire monastique de Tarragone à Lleida visite les monastères cisterciens de Poblet, Santes Creus et Vallbona de les Monges et traverse les districts de Lleida suivants : Urgell, Pla d'Urgell, Garrigues et Segrià. Pour sa part, le Chemin ignatien recrée l'itinéraire suivi par Ignace de Loyola depuis sa ville natale d'Aizpeitia (Pays basque espagnol) jusqu'à la grotte de Manresa (Catalogne) où il écrivit les fondements du futur mouvement jésuite. La dernière des quatre semaines d'exercices spirituels se déroule dans la région de Lleida : Segrià, Pla d'Urgell, Urgell et Segarra. Au terme d'une journée de marche, rien de tel que de déguster quelques-uns des plats traditionnels de la gastronomie de Lleida : escargots, cocas de recapte (sortes de tourtes), empanadas (sortes de chaussons farcis) et orelletes (pâtisseries typiques) sont au menu.

Camin de peregrinacion pes tèrres de Lhèida

Era recuperacion de quauqu'uns des trams deth Camin de Sant Jaime pes comarques de Lhèida e era tostemps possanta popularitat deth Camin Ignasian, contituïssen ara recorrruts ben senhalizats entà qu'es caminants de tot eth mon poguen descobrir es diferenti paratges d'aguesta tèrra. En cas dera rota jacobea, aqueth camin qu'arrinque en Montserrat cor enquia Tàrrega, dempús que s'espatis en dus: er un se pren ua via enquia Lhèida, seguint era direccion de Saragossa, e er aute, que traùesse Linyola e Balaguer, ges en San Juan de la Peña. Er ostiu passat se senhalizèc era Via Aran-Pirenèus, un tram nau que va de Sent Bertrand de Comenges e Berbegal, e que traùesse es comarques dera Val d'Aran e era Alta Ribagorça. Eth camin deth Segre, que cor parallèl ath riu, comence en Llívia (Cerdanya) e crotze Puigcerdà, Seu d'Urgell e Balaguer enquia arribar en Lhèida. Eth camin monastic, de Tarragona entà Lhèida, visite es grani monastèris de Poblet, Santes Creus e Vallbona de les Monges e recor es comarques lheidatanes der Urgell, eth Pla d'Urgell, es Garrigues e eth Segrià. Peth sòn costat, eth Camin Ignasian mos retorna ar itinerari que seguic Ignasi de Loyola gessent dera sua Aizpeitia natau enquiara tuta de Manresa, a on escriuec es bases deth futur movement jesuïta. Era darrèra des quate setmanes d'exercicis espirituus transcor peth territòri lheidatan: es comarques deth Segrià, eth Pla d'Urgell, Urgell e era Segarra. Hèr-se un present damb quauqu'un des codinatges tradicionaus dera gastronomia de Lhèida ei un bon prèmi en auer acabat era jornada deth caminant: cargòlths, còques de recapte, empanades o aurelhetes.

EL PREMI "PICA D'ESTATS" RET HOMENATGE AL PERIODISTA ANTONIO FRANCO

Premi Turístic Internacional
32e Pica d'Estats
Premsa / Ràdio / TV / Internet

El premi especial del 32e "Pica d'Estats" de Premsa, Ràdio, Televisió i Internet portarà el nom d'Antonio Franco Estadella com un acte de reconeixement a la seva figura professional i al seu compromís amb el certamen que anualment convoca el Patronat de Turisme de la Diputació de Lleida. Aquest premi especial, dotat amb 10.000 €, s'atorga al millor treball d'entre les 8 categories de què consta el guardó.

Antonio Franco Estadella, periodista històric del nostre país amb una dilatada carrera professional, va morir el passat mes de setembre. Va ser una persona compromesa amb les Terres de Lleida i amb el Patronat de Turisme de la Diputació, mitjançant el Premi periodístic "Pica d'Estats" que anualment convoca l'ens. Franco fou una de les ànimes del jurat d'aquest prestigiós certamen des que va entrar a formar-ne part l'any 1997 i fins al 2020. Al costat de la resta de professionals que el constituïen, tots ells figures de primera línia del periodisme del nostre país, no es va perdre cap de les reunions anuals que celebrava el jurat un cop l'any a la seu de la Diputació de Lleida per tal de valorar els treballs presentats a concurs.

S'han presentat 188 treballs al certamen

La 32a edició del Premi "Pica d'Estats" ha registrat 187 treballs en les diferents categories del guardó. Enguany, excepcionalment, els treballs presentats poden haver estat publicats o produïts en el període comprès entre el 19 d'octubre de 2019 i el 30 de setembre de 2021, ja que l'edició de l'any passat no es va celebrar a causa de la pandèmia i de la consegüent manca d'activitat turística.

El Premi Turístic "Pica d'Estats" consta de 8 categories. Entre elles figura el ja esmentat premi especial Antonio Franco Estadella, dotat amb 10.000 euros al millor treball escollit pel jurat entre els 8

El president de la Diputació de Lleida, Joan Talarn, la vicepresidenta del Patronat de Turisme, Rosa Pujol, i el cap de Promoció i Màrqueting del Patronat, Juli Alegre, amb el jurat de la 31a edició del Premi "Pica d'Estats".

reportatges guanyadors en les diferents categories. Els altres set rebran 5.000 euros cadascun.

Les 8 categories del certamen són les de premsa escrita d'informació general, premsa especialitzada en viatges i turisme, ràdio, televisió, premsa internacional (al millor treball publicat o emès a l'estranger), reportatge fotogràfic, Internet (portals informatius multimèdia) i, finalment, un altre adreçat al millor treball dels mitjans de comunicació locals de les Terres de Lleida.

El Premi Turístic Internacional "Pica d'Estats" de Premsa, Ràdio, Televisió i Internet és obert als autors de treballs periodístics publicats en qualsevol suport (premsa escrita, ràdio, televisió i Internet) i produïts en qualsevol idioma que se

centrin en la difusió turística de les comarques de Lleida. El jurat es reunirà a Lleida el dissabte 5 de febrer de 2022 i estarà presidit pel degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Joan Maria Morros, mentre que en seran vocals els/les periodistes Lourdes Ballarín, Francesc Canosa, Santiago Costa, Josep Cuní, Pepa Fernández, Lluís Foix, Francesc Guillaumet, Mariano Palacín, Mònica Terribas i Rafa Gimena, president a la demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Com a secretari del jurat actuarà el cap de Promoció i Màrqueting del Patronat de Turisme, Juli Alegre.

Patronat de Turisme de la Diputació de Lleida
Tel. 973 24 54 08
www.aralleida.cat/premi-pica-destats/

El Premio "Pica d'Estats" rinde homenaje al periodista Antonio Franco

El premio especial del 32° "Pica d'Estats" de Prensa, Radio, Televisión e Internet llevará el nombre de Antonio Franco Estadella como un acto de reconocimiento a su figura profesional y a su compromiso con el certamen que anualmente convoca el Patronato de Turismo de la Diputación de Lleida. Este premio especial, dotado con 10.000 euros, se otorga al mejor trabajo de entre las 8 categorías de que consta el galardón. Antonio Franco, periodista histórico de nuestro país, falleció el pasado mes de septiembre. Fue una de las almas del jurado del Premio periodístico "Pica d'Estats" desde que entró a formar parte del mismo en 1997 hasta 2020. La 32ª edición del galardón ha recibido 188 trabajos en sus distintas categorías

The "Pica d'Estats" Prize pays tribute to the journalist Antonio Franco

The special award for the 32nd "Pica d'Estats" Prize for Press, Radio, Television and Internet Journalism will bear the name of Antonio Franco Estadella (passed away last September), in recognition of his professional figure and his commitment to this event, which is organised every year by the Patronat de Turisme of the Diputació de Lleida. This special prize, endowed with €10,000, will be awarded to the best piece of work in the 8 categories of the competition. The 32nd edition of the competition has received 188 entries.

Le prix «Pica d'Estats» rend hommage au journaliste Antonio Franco

Le prix spécial de la 32e édition du «Pica d'Estats» de presse, radio, télévision et Internet portera le nom d'Antonio Franco Estadella (il est décédé en septembre dernier) pour saluer le parcours professionnel et l'engagement de cette personnalité envers le concours convoqué chaque année par le Patronato de Turismo de la Diputación de Lleida. Doté de 10 000 euros, ce prix spécial est décerné au meilleur travail des 8 catégories qui le composent. La 32e édition du prix a reçu 188 travaux répartis dans ses différentes catégories.

Eth Prèmi "Pica d'Estats" vò aumenatjar ath periodista Antonio Franco

Eth prèmi especiau deth 32au "Pica d'Estats" de Premsa, Ràdio, Televisión e Internet portarà eth nòm deth periodista Antonio Franco Estadella (mòrt eth passat seteme) com un acte de reconeishença ara sua figura professionau e ath sòn compromís damb aguest concurs qu'annauement convòque eth Patronat de Turisme dera Deputacion de Lhèida. Aguest prèmi especiau, dotat damb 10.000 euros, que s'autrege ath milhor trabalh d'entre es 8 categories des quaus còste eth guerdon. Era 32au edicion deth guerdon a recebut 188 trabalhs enes sues diferents categories.